

Eerste Berap 2019

Gemeente Haaren
Postbus 44
5076 ZG Haaren

Telefoon	0411 - 627282
E-mail	gemeente@haaren.nl
Internet	www.haaren.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	6
Leeswijzer	8
Eerste Berap 2019	10
Voortgang speerpunten, ontwikkelingen en maatregelen	12
Wijzigingsvoorstellen en bijzonderheden per programma	14
Financiële uitgangspunten en autonome ontwikkelingen	28
Bijlage I Overzicht voorstellen Eerste Berap 2019	30
Bijlage II Overzicht voortgang woningbouw	36

Voorwoord

Beste lezer,

U bent gewend om tegelijkertijd met de 1^e Berap de perspectiefnota te ontvangen. De 1^e Berap is in principe een afwijkingennota. Met de perspectiefnota ontving u stuurinformatie. In uw raad van 14 februari hebt u besloten om voor het jaar 2020 geen perspectiefnota meer op te stellen. Vandaar dat we ervoor hebben gekozen om de 1ste Berap uit te breiden en te voorzien van enige extra basisinformatie, die ook van belang is voor de opstelling van de begroting 2020.

De gemeente Haaren houdt op 1 januari 2021 op te bestaan. Dat vraagt om een veranderende focus. Het goed zorgen voor onze dorpen betekent niet meer dat we ons richten op nieuwe initiatieven maar veel meer op een goede overdracht van de dorpen naar de ontvangende gemeenten: Oisterwijk, Vught, Boxtel en Tilburg.

Vanuit het vertrouwen dat de ontvangende gemeenten goed zullen zorgen voor onze dorpen

De inzet van het bestuur en van de ambtelijke organisatie is de komende anderhalf jaar gericht op het in stand houden van een goede dienstverlening aan onze burgers en op een geleidelijke (warme) en planmatige overdracht van projecten, taken en werkzaamheden aan de ontvangende gemeenten. Zodanig dat ook na 1 januari 2021 onze burgers en onze dorpen goed bediend blijven worden.

Tegelijkertijd zien we dat de ambtelijke organisatie in rap tempo verandert. Er is de laatste maanden sprake van een aanzienlijke uitstroom van medewerkers. Op het moment van schrijven van dit voorwoord is er geen aanleiding te veronderstellen dat dit op korte termijn verandert. Relevante factoren die daar van invloed op kunnen zijn, zoals een Sociaal Plan en duidelijkheid met betrekking tot plaatsing, nemen nog enige tijd in beslag.

De uitstroom van medewerkers heeft uiteraard een flinke impact op de bedrijfsvoering. Om te voorkomen dat dit ten koste gaat van de dienstverlening worden allerlei mogelijke instrumenten ingezet. Gedacht kan worden aan herverdeling van taken, terugdetachering van medewerkers door ontvangende gemeenten, uitbesteding van werkzaamheden en in veel gevallen moet worden overgegaan tot inhuur van externe capaciteit.

Naast de extra kosten van de externe inhuur, verdwijnt met het vertrek van vaste medewerkers ook veel historische en lokale kennis. Daarmee komt de doelstelling om de dorpen goed over te dragen verder onder druk te staan. Vandaar dat we komende periode gaan onderzoeken op welke beleidsterreinen, en onder welke kaders en randvoorwaarden werkzaamheden al eerder dan 2021 kunnen worden overgedragen aan de ontvangende gemeenten.

We blijven ons inzetten op realisering van het bestuursakkoord. Dat doen we steeds vaker in nauwe afstemming met de besturen en de ambtelijke organisaties van de ontvangende gemeenten. De gemeenten Oisterwijk, Vught, Boxtel en Tilburg zullen straks verder moeten met de erfenis die wij achter laten. Het is in belang van “onze” dorpen dat we ervoor zorgen dat die erfenis een zachte landing maakt bij deze gemeenten en dat de projecten, taken en werkzaamheden waar wij ons voor in gezet hebben door hen op waarde worden geschat

Martien Vromans
Wethouder

Leeswijzer

In afwijking van voorgaande jaren is er conform raadsbesluit 1153 van 14 februari 2019 geen Perspectiefnota opgesteld. Dit boekwerk bevat dus alleen de Eerste Bestuursrapportage (Berap).

De Eerste Berap 2019 presenteert de verwachte significante afwijkingen van de begroting over de eerste drie maanden van 2019. Voor wat betreft de voorstellen om de begroting te wijzigen zijn de onderwerpen met een groot financieel belang of waar er sprake is van nieuw beleid uitgebreid toegelicht. Een overzicht van alle voorgestelde wijzigingen is terug te vinden in bijlage I.

De tussen haakjes genoemde speerpunten bij de programma's verwijzen naar de speerpunten uit de programmabegroting 2019.

Bijlagen

- I Overzicht voorstellen Eerste Berap 2019
- II Overzicht voortgang woningbouw

Eerste Berap 2019

Voortgang speerpunten, ontwikkelingen en maatregelen

Wijzigingsvoorstellen en bijzonderheden per programma

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste (financiële) wijzigingen en bijzonderheden per programma toegelicht. Een volledig overzicht van de wijzigingen is terug te vinden in bijlage I.

Programma 1 - Leven

In de gemeente Haaren zijn de juiste faciliteiten aanwezig die samen voor een goede sociale leefomgeving zorgen. Dit bereiken we door het ontwikkelen en faciliteren van sociale voorzieningen zoals onderwijs en gezondheid en het ondersteunen van individuen en groepen zodat ze deel kunnen nemen en bijdragen aan verbetering van de leefomgeving.

Voortgang Den Domp - De Vorselaer - Sint Willibrordusschool (speerpunt 2)

Het bestuursakkoord 'Vier dorpen de toekomst' geeft steun aan de denkrichting van Stichting Gemeenschapsvoorzieningen om een toekomstbestendig gemeenschapshuis in het dorp Haaren te realiseren.

Het bestuur van Den Domp presenteerde daarvoor de plannen aan de raad. Het college is doende om alle betrokken partijen te helpen bij het maken van een eenduidige keuze die vervolgens eensgezind aan de raad van de gemeente Haaren ter besluitvorming kan worden voorgelegd.

Het college is bereid een financiële bijdrage te leveren aan het duurzaam renoveren van het schoolgebouw/gymzaal Sint Willibrordus. Met als uitgangspunt dat de gemeente investeert in duurzaamheid en het schoolbestuur de renovatie voor haar rekening neemt. In een bestuurlijk overleg met Boxtel is afgesproken dat zowel ambtelijk als bestuurlijk wordt opgetrokken.

Coöperatie, schoolbestuur en bestuur Vorselaer zijn bezig met een variantenonderzoek. College heeft hiervoor subsidie verstrekt en daarbij gemeentelijke randvoorwaarden meegegeven. Partijen zijn uitgenodigd de resultaten hiervan, alsmede hun bestuurlijke inzet aan de raad te presenteren.

De intentie was om de investeringen voor de projecten Den Domp - De Vorselaer - Sint Willibrordusschool te voltooien in 2019. De plannen voor de projecten zijn nog niet zodanig ontwikkeld dat de verbouwingen klaar zijn in 2019. Dat betekent dat de uitvoering plaats zal vinden in 2020 en daarmee de kapitaallasten voor 2020 (€ 220.000) vervallen.

Budget voor begeleiding voor nieuwkomers

De financiering voor de begeleiding van nieuwkomers is gewijzigd. Wij ontvangen dit niet meer via het COA maar via de algemene uitkering.

Daardoor komen de inkomsten van € 24.000 per jaar niet meer expliciet in dit programma terecht en komt de raming in dit programma daardoor te vervallen.

Speciale uitkering Onderwijsachterstandenbeleid (speerpunt 1)

Door het ministerie van onderwijs is een specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019 (OAB) toegekend.

Door een gewijzigde methodiek hebben alle gemeenten met minstens één kind in de doelgroep een uitkering gekregen voor OAB. Dit budget is echter afkomstig van scholen en gemeenten, die minder kregen uitgekeerd dan in voorgaande jaren. Als de subsidie niet wordt gebruikt moet hij worden terugbetaald. Wordt hij wel gebruikt dan moet verantwoording worden afgelegd. Om een goede invulling te geven aan het budget is met de scholen en met de schoolbesturen overleg gevoerd. Bij de invulling van het budget houden we rekening met de herindeling. Dat wil zeggen dat we voor een invulling kiezen, die geen kapitaalsvernietiging met zich meebrengt en snel resultaat oplevert. Er is

overleg geweest met de ontvangende gemeenten, maar op dit moment is het lastig om aan te sluiten bij de activiteiten aldaar. Over de wijze waarop de subsidie concreet wordt ingevuld, informeren wij u in een later stadium.

Er wordt voor vier jaar zowel baten als lasten geraamd van € 54.100.

Aandenken per dorp (speerpunt 2)

Tijdens een brainstormavond hebben de vertegenwoordigers uit de verschillende dorpen de wens uitgesproken om een soort aandenken/afscheidscadeau per dorp te creëren. Ieder op zijn eigen creatieve wijze, passend bij de eigen identiteit van het dorp. Deze aanpak sluit helemaal aan bij het werken vanuit de bedoeling en bij de participatiegedachte, en past bij de doelstelling om de dorpen goed over te dragen. De totale lasten worden geraamd op € 40.000.

75 jaar bevrijding

In onze dorpen bereiden verenigingen initiatieven voor in verband met de 75 jarige bevrijding van onze dorpen en onze regio. Deze vinden plaats in het weekend van 26 en 27 oktober. De verschillende initiatieven per dorp worden qua tijd op elkaar afgestemd. Overal wordt de verbinding gelegd tussen 'oud' en 'jong' en is het doel de verhalen van toen door te kunnen blijven vertellen aan onze jeugd. Voor alle initiatieven in de dorpen wordt totaal 20.000 euro geraamd.

Ledverlichting sportvelden

De aanleg van de ledverlichting op de sportvelden is verschoven van 2018 naar 2019. De kapitaallasten starten in 2020. Voor 2019 kan de raming van de kapitaallasten (€ 23.000) vervallen. De kapitaallasten zijn begroot als extra lasten. Het huidige budget blijkt echter voldoende te zijn om de kapitaallasten van de te realiseren ledverlichting te dekken. Structureel worden de lasten verlaagd met € 21.800.

Sociaal Domein

Uitwerken en experimenteren prototype 1 WSD in kader van Participatiewet (speerpunt 4)

De deelnemende gemeenten leveren medio 2019 een evaluatie op van de pilot Prototypes WSD. Op basis van deze evaluatie volgt een besluitvormingstraject van de gemeenten, in samenwerking met WSD, waarin ook de gemeenteraden en de adviesraden worden betrokken. Dit traject gaat niet alleen over de prototypes maar vooral over de vernieuwing van het dienstenaanbod van de WSD in het verlengde van de prototypes. Dit besluitvormingstraject loopt tot en met tweede kwartaal 2020. Tot dat moment gaat de dienstverlening binnen Participatie Werkt! in Haaren gewoon door en wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor een zorgvuldige overdracht van deelnemers met een traject aan de ontvangende gemeenten op 1 januari 2021.

Participatie en integratie van statushouders (speerpunt 4)

Per 1 januari 2021 gaat de nieuwe Wet inburgering in. De gemeente krijgt dan (weer) de regie op de inburgering. Daarom experimenteren we nu al met een nieuwe werkwijze, die aansluit op de uitgangspunten van de nieuwe wet. De werkwijze houdt het volgende in:

- Persoonlijk plan: iedere statushouder krijgt een persoonlijk inburgerings- en participatieplan met oog voor de verschillende leefgebieden: meedoen, gezondheid, taal, werk/school.
- Aanbodversterking: kennis uitwisselen over best practices, een slim inkoopboek maken, nieuwe dienstverlening voor statushouders van WSD benutten (TaalDoen!) en hiaten in aanbod naast de inburgering opvullen.
- Ketensamenwerking: meer kennisdeling en samenwerking op casusniveau tussen de verschillende partijen, die de statushouders ondersteunen.

Het Rijk maakt in het tweede kwartaal van 2019 extra middelen vrij om voor te sorteren op de nieuwe Wet inburgering.

Aanpak van laaggeletterdheid (speerpunt 4)

Eind tweede kwartaal 2019 komt er een Leerpunt in Haaren. Hier kunnen inwoners terecht om hun basisvaardigheden te versterken op het vlak van taal, rekenen en omgang met de computer. Zo willen we laaggeletterdheid actief aanpakken. Hiervoor wordt de rijkssubsidie voor volwasseneneducatie benut.

Inkoop specialistische hulp jeugd en wmo (regionaal) (speerpunt 1)

Op 14 februari 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met deelname van Haaren aan de centrumregeling jeugd en de centrumregeling Wmo voor de duur van één jaar. De centrumregelingen treden met ingang van 1 januari 2020 in werking.

In verband met het opstellen van de integrale verordening sociaal domein (Jeugd, Wmo en Participatie) is een lokale werkgroep gestart voor de drie gemeenten.

In december 2018 is duidelijk geworden dat de lokale inkoop binnen de nieuwe Centrumregeling Jeugd en de Centrumregeling Wmo niet mogelijk is. Via een separate informatiebijeenkomst zijn de raadsleden van de drie gemeenten hierover geïnformeerd. Inmiddels hebben alle raden in de regio ingestemd met de nieuwe centrumregelingen voor de inkoop van Wmo- en Jeugdvoorzieningen.

Inkoop specialistische jeugdhulp

Het regionale inkoopkader 2019 voor de inkoop van specialistische hulp zorg in natura (ZIN) is bijgesteld. Deze bijstelling heeft te maken met volume- en prijsontwikkelingen en met de stijging van het zorggebruik binnen de regio. Op basis van de verdeling van daadwerkelijk zorggebruik is de inleg per gemeente bijgesteld. Voor de gemeente Haaren betekent dit een lager bedrag inleggen in de regio dan is opgenomen in de gemeentebegroting voor 2019 en 2020. Het voordelig verschil is een bedrag van € 643.248 resp. € 598.224. Hier staan wel extra regionale uitvoeringskosten tegenover van ruim € 15.000 voor 2019 en € 3.000 voor 2020. Wel bestaat er nog een risico dat deze voordelen in de loop van het jaar bijgesteld moeten worden als gevolg van feitelijke volumeontwikkelingen en besluitvorming over het onderzoek naar financiële solidariteit in onze inkoopregio. Bovendien staat de bijdrage van Haaren in uitvoeringskosten als gevolg van de nieuwe aanbesteding 2020 nog ter discussie, omdat wij hieraan niet meer deelnemen.

Individuele Wmo-voorzieningen

De kosten voor Wmo nemen toe. Mensen worden gemiddeld ouder. Overheidsbeleid is erop gericht mensen langer thuis te laten wonen. Hierdoor neemt het gebruik van hulpmiddelen toe. Daarnaast betalen inwoners per 2019 een lagere eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen vanwege het ingevoerde abonnementstarief (negatief effect van € 155.000). Wij verwachten hierdoor ook een toename van het gebruik. Ook zijn er cao-aanpassingen die kostenverhogend werken (negatief effect van € 229.000 per 2020). De inkoop van hulp bij het huishouden wordt vanaf 2020 anders georganiseerd (effect in 2019 is € 112.209 negatief en in 2020 (na nieuwe inkoop) € 143.067 positief). We zoeken daarbij naar een vorm die wachtlijsten zoveel mogelijk beperkt.

Programma 2 - Wonen

De gemeente Haaren voorziet in de behoefte aan woningen. Hierbij houden we rekening met een gezond woon- en leefklimaat en een evenwichtige verdeling van de functies wonen, werken, recreatie, natuur en landschap.

De Noenes

De vereniging De Noenes heeft de landschapsvisie voor het gebied afgerond. De volgende stap is de voorbereiding van het bestemmingsplan. Hiervoor is een budget van € 30.000 nodig.

Opschonen bedrijvenbestand

De ODBN schoont voor alle deelnemende gemeenten en de provincie Noord Brabant het bedrijvenbestand op om te komen tot een adequaat en betrouwbaar bedrijvenbestand. Zo kan beter worden gestuurd op de uit te voeren basistaken en kunnen deze beter worden geprogrammeerd wat een kostenbesparing oplevert. Daarnaast is voor de overdracht van bedrijven door de aanstaande herindeling van de gemeente Haaren de update ook belangrijk. De ODBN zal de opdracht voor een belangrijk deel laten uitvoeren door Globescope. De kosten voor het eenmalig opwaarderen bedragen € 10.000. Hiervan is € 7.000 voor de inhuur van Globescope en € 3.000 is een raming voor de kosten die de ODBN maakt. De kosten worden afgerekend op basis van werkelijk gemaakte uren.

Bijdrage ODBN

In de ontwerpbegroting 2019 van de ODBN is een bijdrage opgenomen van de gemeente Haaren van € 457.700. De ODBN geeft in de herziene begroting van 2018 diverse redenen aan voor deze verhoging. Onder andere een significante toename van de workload inzake de taken voor vergunningverlening en toezicht/ handhaving, de kosten voor intake en administratieve afhandeling van VTH-taken zijn in de begroting opgenomen, de verwachting dat door de regionale- en landelijke ontwikkeling een toenemende groei van de economie voor het jaar 2019 zal ontstaan en daardoor worden meer aanvragen (meldingen en aanvragen omgevingsvergunning) ingediend. Verder dienen zich de komende jaren een aantal (regionale en landelijke) projecten aan (zoals asbest, ontwikkelingen agrarische sector en energie) waarvoor vanaf 2019 extra uren noodzakelijk zijn om daar adequaat uitvoering aan te geven. Tenslotte is in de concept-begroting van 2019 rekening gehouden met de verwachting dat het aantal inrichtingen binnen de gemeente ten opzichte van het huidige bedrijven bestand groter is.

In het raadsvoorstel 1195 (8 november 2018) is aangekondigd dat als de begroting van de ODBN wordt aangenomen de structurele verhoging voor de gemeenten Haaren € 123.000 zal zijn. Deze verhoging wordt middels deze Berap geraamd.

Basisregistratie Grootchalig Topografie (BAG/BGT)

De werkzaamheden ten aanzien van de BGT bestaan in 2019 uit twee onderdelen, namelijk:

- Uitvoering van de wet 'BGT 2e fase 2020' bestaande uit actualisatie en verbeterplan.
 - Reguliere wettelijk verplichte werkzaamheden ten behoeve van de bijhouding van de BGT.
- Ten gevolge van de wet 'BGT 2e fase 2020' is in 2019 een éénmalige extra budget van € 40.000 noodzakelijk.

Sloopfonds VAB

Op basis van de plannen die bij ons bekend zijn wordt de bijdrage in het sloopfonds geraamd op € 15.000. De uitgaven zijn afhankelijk van de aanvragen die binnen komen. Door de beperkte periode waarin de regeling nu geldt is het lastig om een reële inschatting te maken. We houden daarom het subsidieplafond van € 76.680 aan. De bijdragen en de uitgaven verlopen via de bestemmingsreserve.

De Margriet (speerpunt 2)

Eerste Berap
2019

In vervolg op het haalbaarheidsonderzoek van the Weathermakers hebben de pachters de voorkeur uitgesproken de verduurzaming van de Margriet te laten ondersteunen door het Louis Bolkinstituut. Het instituut gaat samen met de pachters concrete afspraken maken om stapsgewijs de gemeentelijke doelen te realiseren (meer organische stof in de grond, beter waterbergend vermogen van de grond, meer biodiversiteit). Op grond van de overlegde offerte worden de projectkosten voor 2019 geraamd op € 15.000. Deze lasten worden gedekt door een onttrekking uit de bestemmingsreserve kwaliteitsverbetering landschap.

Indexering N65 en PHS

In de Tweede Berap 2018 is de bestemmingsreserve N65 en PHS geïndexeerd. Er heeft een herberekening plaatsgevonden op basis van de afspraken van IBOI indexering genoemd in de bestuursovereenkomst.

Daardoor lagere stortingen in de bestemmingsreserves: 2019: € 29.000, 2020: € 21.000, 2021: € 15.000.

Programma 3 - Ondernemen

Binnen de gemeente is sprake van een ondernemersomgeving. De gemeente is een belangrijke speler. Zij stimuleert in deze omgeving lokale initiatieven die bijdragen aan bevordering van recreatie en toerisme.

Burgerinitiatief Natuurspeeltuin Helvoirt (speerpunt 2)

In 2017 is in Helvoirt een burgerinitiatief ontstaan voor het realiseren van een natuurspeeltuin voor de doelgroep tot 12 jaar. De initiatiefnemers ervaren het spelen op natuurlijke basis als gemis: de reguliere speeltuintjes dragen hieraan onvoldoende bij. Voor de realisatie van de natuurspeeltuin hebben zij een stichting gevormd en een plan van aanpak 'De Helvoirtse Natuurspeeltuin' opgesteld. De speeltuin wordt voor het grootste gedeelte gerealiseerd door sponsoring van bewoners en bedrijven, subsidies uit allerlei fondsen en zelfwerkzaamheid door bewoners. De raming voor de realisatie van de totale Natuurspeeltuin is € 135.000. Waarvan geraamd wordt dat er voor € 50.000 door vrijwilligers en sponsors in natura wordt geleverd en voor € 84.000 wordt bijgedragen door sponsoring. Voor de uitvoering en de coördinatie van de werkzaamheden wordt een aannemer geselecteerd op basis van een raamovereenkomst. De gemeente Haaren is opdrachtgever omdat de gemeente eigenaar is van de grond. Stichting Natuurspeeltuin heeft de regie op de uitvoering. Op verzoek van de Stichting verstrekt de gemeente deelopdrachten aan de aannemer of leveranciers waarbij de bijbehorende financiële middelen ter beschikking moeten zijn bij de gemeente danwel dat de stichting een toezegging moet hebben van de subsidiënt. De gemeente loopt hierbij een risico dat een subsidiënt niet over gaat tot uitkering en dat de stichting niet in staat is de deelopdracht op een andere wijze te bekostigen en de gemeente de deelopdracht al heeft toegezegd en dus financieel aansprakelijk is.

Doordat de gemeente opdrachtgever wordt en deelopdrachten verstrekt, blijft de gemeente de regie houden op de uitgaven en zijn de risico's beperkt.

De beperkte extra onderhoudskosten kunnen binnen beschikbare onderhoudsbudgetten worden opgevangen.

In het Meerjarig uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte (MOR) 2018 - 2021 is voor de looptijd van het MOR een budget van € 200.000 gelabeld voor Adaptief Beheer. Dit budget is bestemd voor initiatieven vanuit de burgers. Dit budget wordt voor € 25.000 omgezet in een krediet. De afschrijvingstermijn wordt gesteld op vijf jaar. Een langere afschrijvingsduur is niet mogelijk omdat de locatie valt onder zoekgebied stedelijke ontwikkeling dat mogelijk na afbouw van Den Hoek (planning 2023) in aanmerking kan komen voor woningbouw. Op het moment dat de ondergrond ook daadwerkelijk nodig is voor woningbouw, zal, afhankelijk van de behoefte op dat moment, wellicht een alternatief voor de speeltuin gezocht moet worden.

De kapitaallasten van deze investering worden daarom structureel geraamd op € 5.375.

De brug Groenendaal wordt niet zoals begroot in 2018 maar in 2020 vervangen. Dit heeft als gevolg dat de kapitaallasten van € 19.000 voor 2019 en 2020 vervallen.

In de programmabegroting 2018 was de vervanging van de Iveco vrachtwagen opgenomen. De levering is verschoven van 2018 naar 2019. Daarmee vervallen de kapitaallasten voor 2019 € 8.000.

De aanleg van het fietspad Hopveld en de aanleg van het Schilderstraatje zijn verschoven van 2018 naar 2019. Daarmee vervallen de geraamde kapitaallasten van 2019 € 10.000.

Bijdrage ProRail

De gemeente Haaren heeft vanaf 1999 jaarlijks bijgedragen aan het beheer en onderhoud van spoorwegovergangen in Biezemortel. Met ingang van 2019 hoeft de gemeente Haaren deze bijdrage niet meer te betalen. Vandaar dat deze structurele bijdrage in de begroting voor € 15.000 wordt afgeraamd.

Wandelbrug Essche stroom

Het waterschap heeft kenbaar gemaakt dat uitvoering in 2019 nog niet aan de orde is. Het budget van € 16.000 wordt verschoven van 2019 naar 2020.

Project dassenvoorziening Guldenberg.

Op de Guldenberg worden regelmatig dassen doodgereden. Door de werkgroep dassen is in het verleden regelmatig aangedrongen op maatregelen om te voorkomen dat dassen worden doodgereden. Naast het overlijden van dassen leveren de overstekende dassen ook gevaar op voor de weggebruikers.

In 2018 hebben een aantal bijeenkomsten plaatsgevonden met alle stakeholders (dassenwerkgroep, agrariërs, provincie, wildbeheerseenheid, gemeente Vught en gemeente Haaren). Tijdens deze bijeenkomsten is van gedachten gewisseld over de toekomst van de das en ander wild, maar ook over de schade die wordt aangericht door het wild.

Als uitkomst van deze bijeenkomsten is afgesproken dat er een werkgroep wordt samengesteld om maatregelen voor te bereiden om ongevallen met overstekende dassen te voorkomen. Hierbij wordt tevens bekeken of deze maatregelen een snelheid remmend effect op het verkeer op de Guldenberg kunnen hebben.

Project Leunisdijk.

Op 15 april is het ontwerp van de Leunisdijk aan de bewoners van de Leunisdijk gepresenteerd. Het ontwerp is samen met de klankbordgroep tot stand gekomen. Na overeenstemming over het ontwerp is begonnen met het maken van het bestek. De planning voor de uitvoering is afhankelijk van de werkzaamheden aan de gasleiding in het najaar van 2019 of het voorjaar van 2020.

Project Torenstraat/Helvoirtsestraat

De voorbereiding van het project Torenstraat/Helvoirtsestraat is in volle gang. Het ontwerp wordt in samenspraak met een ingenieursbureau en een klankbordgroep tot stand gebracht. In de klankbordgroep zijn zowel bewoners als bedrijven vertegenwoordigd. De verwachting is dat het ontwerp medio oktober kan worden afgerond. Rond de jaarwisseling kan dan het bestek gereed zijn zodat in het voorjaar 2020 gestart kan worden met de uitvoering.

Toegankelijkheid Park Ruijbosch (achter de kerk in Haaren)

In samenspraak met de werkgroep 'Park Ruijbosch' wordt gewerkt aan de inrichting en toegankelijkheid van het park voor 'jong en oud'. Er is vooral behoefte aan biodiversiteit, bewegen en begaanbare paden voor rollators en rolstoelen. Dit wordt vertaald in een vlonder pad voor minder validen, dat uitzicht biedt over het boomgaardje en de buurtmoestuin achter de kerk, parkbanken voor ouderen en een beweegtoestellen.

De werkgroep 'Park Ruijbosch' bestaat uit buurtbewoners, Beweegroute Haaren, HaarenEen, Bijenhoudersvereniging, Samentuin achter de Kerk en Scouting. Los van de werkgroep zijn we als gemeente benaderd door de werkgroep dementie met het verzoek om voor deze doelgroep voorzieningen te treffen. De kosten voor de vlonder en de parkbanken zijn geraamd op € 23.000.

Bedrag x € 1

Onderwerp	Bedrag uit voorstel	Werkelijk resterend budget	Programma
PHS	24.608	16.475	2
De Noenes	20.000	8.500	2
Duurzaamheid	175.760	159.000	2
Glasvezelnetwerk	15.000	4.243	3
Handhaving en toezicht	50.163	44.704	2

Bij het opstellen van het raadsvoorstel in februari waren de volgende budgetoverhevelingen nog niet bekend.

Adaptief Beheer

In het Meerjarig uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte (MOR) 2018 - 2021 is voor de looptijd van het MOR een budget van € 228.000 gelabeld voor Adaptief Beheer en uitvoeringskosten. Dit budget is bestemd voor initiatieven vanuit de burgers. Ten laste van dit budget is in 2018 de aanleg speelterrein Venakkers (€ 45.000), aanleg trottoir Kantstraat (€ 29.000) en Dorpstraat in Esch (€ 34.177) uitgevoerd. Voor 2019 wordt de rest (€ 119.823) van het budget geraamd.

Wegen: onderhoud bermen

In het Meerjarig uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte (MOR) 2018 - 2021 was voor 2018 een budget opgenomen van € 70.000 voor onderhoud bermen. Dit was voor de gemeente Haaren een nieuwe aanpak. Daardoor vergt de voorbereiding meer doorlooptijd. In 2019 wordt er een aantal bermen voorzien van betonsloven. Dit om schade aan bermen te voorkomen en daardoor de onderhoudskosten (aan bermen en asfalt) te verlagen en de verkeersveiligheid te verbeteren. Voor 2019 wordt het overgebleven budget € 67.848 opnieuw geraamd.

Bestemmingsplannen Esch en Biezenmortel

De lasten voor het actualiseren van de bestemmingsplannen waren geraamd in 2018. Het zwaartepunt van de werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd. Het niet benutte deel van het budget wordt in 2019 opnieuw geraamd (€ 42.245).

Hemelwaterbeleidsplan/hemelwaterverordening

Het hemelwaterbeleidsplan / hemelwaterverordening is vastgesteld in 2018. Het opstellen en vaststellen heeft meer tijd gekost dan vooraf voorzien. De voorlichting en handhaving start in 2019. Voor 2019 wordt het overgebleven budget € 10.000 opnieuw geraamd en gedekt uit de voorziening.

Onderzoek inlaat/inspuitpunten

Voor 2018 stond gepland een onderzoek inlaat/inspuitpunten ten aanzien van de gevolgen van H2S voor het vrij verval riool. De beschikbare personeelscapaciteit in 2018 is op andere projecten ingezet daarom is het project verschoven naar 2019. Voor 2019 wordt het overgebleven budget € 15.000 opnieuw geraamd en gedekt uit de voorziening.

Recapitulatie Eerste Berap 2019

In onderstaande tabel zijn de primitieve begroting, de begroting na wijziging en de begroting inclusief de voorgestelde wijzigingen uit de Eerste Berap 2019 opgenomen.

Baten en lasten per programma		Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 na wijziging	Begroting 2019 incl. berap
Programma 1. Leven	baten	-1.794 v	-1.794 v	-1.669 v
	lasten	13.192 n	13.276 n	12.830 n
	<i>Saldo programma 1</i>	<i>11.398 n</i>	<i>11.482 n</i>	<i>11.162 n</i>
Programma 2. Wonen	baten	-6.484 v	-6.484 v	-6.499 v
	lasten	7.209 n	7.530 n	7.825 n
	<i>Saldo programma 2</i>	<i>725 n</i>	<i>1.046 n</i>	<i>1.325 n</i>
Programma 3. Ondernemen	baten	-97 v	-97 v	-97 v
	lasten	318 n	333 n	332 n
	<i>Saldo programma 3</i>	<i>221 n</i>	<i>236 n</i>	<i>236 n</i>
Programma 4. Bestuur	baten	-153 v	-153 v	-153 v
	lasten	2.756 n	3.538 n	3.883 n
	<i>Saldo programma 4</i>	<i>2.603 n</i>	<i>3.385 n</i>	<i>3.730 n</i>
Programma 5. Beheer	baten	-3.143 v	-3.429 v	-3.454 v
	lasten	4.897 n	4.971 n	5.069 n
	<i>Saldo programma 5</i>	<i>1.754 n</i>	<i>1.542 n</i>	<i>1.616 n</i>
Programma 6. Algemene dekkingsmiddelen	baten	-20.331 v	-20.331 v	-20.275 v
	lasten	4.710 n	4.718 n	4.724 n
	<i>Saldo programma 6</i>	<i>-15.621 v</i>	<i>-15.613 v</i>	<i>-15.551 v</i>
Saldo baten en lasten		1.081 n	2.079 n	2.518 n
Saldo voor bestemming		1.081 n	2.079 n	2.518 n
Stortingen en onttrekkingen reserves		-29 v	-446 v	-517 v
Saldo na bestemming		1.053 n	1.633 n	2.001 n

Meerjarenbegroting 2019	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo na bestemming	1.053 n	1.814 n	-792 v	-1.135 v
<i>Waarvan incidenteel</i>	1.165 n	2.047 n	-403 v	-545 v
<i>Waarvan structureel</i>	-113 v	-232 v	-388 v	-590 v
Begrotingswijzigingen	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo na bestemming	580 n	2 n	2 n	2 n
<i>Waarvan incidenteel</i>	513 n	- n	- n	- n
<i>Waarvan structureel</i>	67 n	2 n	2 n	2 n
Meerjarenbegroting 2019, begrotingswijzigingen	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo na bestemming	1.633 n	1.816 n	-790 v	-1.133 v
<i>Waarvan incidenteel</i>	1.679 n	2.047 n	-403 v	-545 v
<i>Waarvan structureel</i>	-46 v	-230 v	-387 v	-588 v
Voorstellen Eerste Berap	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo na bestemming	368 n	-360 v	-38 v	-2 v
<i>Waarvan incidenteel</i>	547 n	-80 v	-27 v	- n
<i>Waarvan structureel</i>	-179 v	-280 v	-11 v	-2 v
MJB 2019, incl. Eerste Berap	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Saldo na bestemming	2.001 n	1.456 n	-828 v	-1.135 v
<i>Waarvan incidenteel</i>	2.226 n	1.966 n	-431 v	-545 v
<i>Waarvan structureel</i>	-225 v	-510 v	-397 v	-590 v

Het saldo na bestemming van de Eerste Berap 2019 wordt ten laste van het exploitatiesaldo 2019 gebracht.

Het cumulatieve effect op het verloop van de algemene reserve

Algemene reserve	2019	2020	2021	2022
Saldo algemene reserve (bron jaarrekening 2018)	7.001	7.001	7.001	7.001
Resultaat primitieve begroting 2019	-919	-2.753	-1.916	-505
stand na begroting 2019	6.082	4.248	5.085	6.495
t/m BGW06-2019	-948	-949	-951	-953
stand na BGW06-2019	5.134	3.299	4.134	5.543
BGW 07-2019 1e Berap	-339	42	95	97
stand na BGW07-2019 1e Berap	4.795	3.341	4.229	5.639
Dekking risico's	-950	-950	-950	-950
<i>Vrije algemene reserve</i>	<i>3.845</i>	<i>2.391</i>	<i>3.279</i>	<i>4.689</i>

Financiële uitgangspunten en autonome ontwikkelingen

Voorgaande jaren werden de financiële uitgangspunten voor de begroting vastgesteld middels de Perspectiefnota. Omdat de Perspectiefnota 2020 vervallen is worden de uitgangspunten middels de Eerste Berap 2019 vastgesteld.

1. Bestuurlijke planning begroting 2020

De Gemeentewet (artikel 191) bepaalt dat de begroting binnen twee weken na vaststelling door de raad en in ieder geval voor 15 november bij de provincie moet worden ingediend. De bestuurlijke planning is er op gericht dat deze datum van 15 november wordt gehaald.

Raadsplein: 24 oktober 2019

Raadsvergadering: 7 november 2019

2. Aantallen inwoners en verblijfsobjecten

De gegevens van de aantallen inwoners en verblijfsobjecten hebben grote invloed op de meerjarige berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. In onderstaande tabel zijn de gegevens van 2019 en de inschattingen voor 2020 tot en met 2023 weergegeven.

Bij deze inschattingen zijn de volgende ontwikkelingen meegenomen:

- *Toename van het aantal inwoners boven de 65 en het aantal inwoners tussen de 75 en 85 jaar vanwege de hoge instroom in deze categorieën.*
- *Toename van het totaal aantal verblijfsobjecten op basis van het woningbouwprogramma van de komende jaren.*

Onderwerp	Samenvatting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2019	2020	2021	2022	2023
Inwoners	Inwoners < 20 jaar	2.910	2.947	2.992	3.024	3.060
	Inwoners 20 - 64 jaar	8.066	8.150	8.246	8.348	8.439
	Inwoners 65 - 74 jaar	1.909	1.958	1.988	2.021	2.058
	Inwoners 75 - 85 jaar	1.084	1.110	1.142	1.168	1.195
	Inwoners > 85 jaar	226	237	245	257	275
Totaal inwoners		14.195	14.403	14.611	14.819	15.027
Verblijfsobjecten	Met woonfunctie	5.886	5.994	6.095	6.219	6.305
	Met logiesfunctie	306	306	306	306	306
Totaal verblijfsobjecten		6.192	6.300	6.401	6.525	6.611

3. Indexering

Het uitgangspunt voor de prijsindexering voor de begroting zijn de cijfers van het Centraal Planbureau (CPB), onderdeel 'Prijs bruto binnenlands product'. Voor 2020 zullen we de indexering baseren op de meicirculaire 2019. Er wordt voorgesteld dit percentage aan te houden. De ontwikkeling van de prijzen van de afgelopen jaren is weergegeven in onderstaande tabel.

Jaar	Raming begroting	Realisatie (CPB)
2017	0,9%	1,2%
2018	1,4%	2,1%
2019	2,4%	
2020		

De indexering van geldt in principe voor de volgende kostensoorten:

Lasten

- Duurzame aankopen
- Energie
- Overige goederen en diensten
- Inkomensoverdrachten (subsidies)
- Bijdrage gemeenschappelijke regelingen

Baten

- Huren
- Pachten
- Leges en afvalstoffenheffing
- Belastingopbrengsten

4. Personeelskosten ambtelijk apparaat

De basis voor de berekening van de personeelskosten van het ambtelijk apparaat voor de begroting 2020 is de toegestane formatie met de loonkosten op basis van het maximum van de functionele schaal, peildatum 1 juni 2019.

5. Investerings

De regels voor afschrijven en waarderen van activa zijn vastgelegd in de Financiële Verordening van de gemeente Haaren. Enkele algemene uitgangspunten zijn:

- Investerings van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht
- De kapitaallasten voor nieuwe investeringen starten in het jaar nadat de investering is gedaan. In het jaar zelf waarin de investering wordt gedaan, zijn de kapitaallasten nul
- De rente voor investeringen is 1,5%

6. Rente

In de begroting 2020 wordt gerekend met een rente van 1,5%. Deze rente is van toepassing voor de berekening van de rentecomponent van de kapitaallasten en de berekende rente over reserves.

7. Afrondingen

De bedragen in de tabellen van dit boekwerk zijn afgerond op € 1.000. Mogelijk leidt dit tot afrondingsverschillen in diverse tabellen

Bijlage I Overzicht voorstellen Eerste Berap 2019

Programma's

Bedragen x € 1.000

1 - Leven	Onderwerp	Samenvatting
Baten	Sociaal domein	Eigen bijdrage WMO-huishoudelijke hulp
	Nieuwkomers	De inkomsten voor het budget voor nieuwkomers is opgenomen in de uitkering van het gemeentefonds
	Specifieke uitkering onderwijs	Uitkering van ministerie van onderwijs
Totaal baten		

1 - Leven	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Sociaal domein	Regionale inkoop ZIN
		Kosten centrumgemeente inkoop ZIN
		Wmo huishoudelijke hulp
		Regionale inkoop specialistische jeugdzorg
		Kosten regionale inkoop jeugdzorg
	Kapitaallasten nieuw/verbouw	De drie projecten Den Domp, De Vorselaer en Sint Willibrordusschool zijn in 2019 niet gereed. De kapitaallasten schuiven door
	Dorpsgerichte initiatieven	Identiteit van de dorpen versterken
	Kapitaallasten ledverlichting sportvelden	De ledverlichting wordt in 2019 aangebracht. Kapitaallasten starten in
	75 jaar bevijding	Activiteiten per dorp
	Specifieke uitkering onderwijs	Uitkering van ministerie van onderwijs
Totaal lasten		

2 - Wonen	Onderwerp	Samenvatting
Baten	Sloopfonds VAB	Betaling aan de gemeente ten gunste van het sloopfonds VAB
Totaal baten		

2 - Wonen	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Opschonen bedrijvenbestand Bijdrage GR ODBN De Margriet Budgetoverheveling	Opschonen bedrijvenbestand door ODBN Verhogen van de ODBN bijdrage Ondersteuning verduurzaming uit bestemmingsreserve Minder budgetoverheveling PHS Minder budgetoverheveling de Noenes Minder budgetoverheveling Duurzaamheid Minder budgetoverheveling handhaving en toezicht Bestemmingsplan Esch
	BAG/BGT Sloopfonds VAB Opstellen integrale gebiedsvisie Bosbewoners	Uitvoering van de wet 'BGT 2e fase 2020' Uitbetaling door gemeente ten laste van het sloopfonds VAB Vorbereiding bestemmingsplan de Noenes
Totaal lasten		

3 - Ondernemen	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Natuurspeeltuin Helvoirt Budgetoverheveling	Kapitaallasten natuurspeeltuin Minder budgetoverheveling glasvezel
Totaal lasten		

4 - Bestuur	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Verhoging vergoeding raadsleden Wachtgeld wethouders Wachtgeld burgemeester Reintegratie burgemeester Waarnemend burgemeester	Vanaf 2018 is de vergoeding voor raadsleden voor kleinere gemeenten verhoogd. Bij de jaarrekening is een voorziening ingesteld. De lasten van het wachtgeld komen ten laste van de voorziening. Storting in voorziening voor het wachtgeld voor de burgemeester Begeleiding naar werk Indiensttreding waarnemend burgemeester
Totaal lasten		

5 - Beheer	Onderwerp	Samenvatting
Baten	Budgetoverheveling	Hemelwaterbeleidsplan Onderzoek inlaat/inspuitpunten
Totaal baten		

5 - Beheer	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Parkeerplaatsen André Vissersstraat Brug Groenendaal Natuurspeeltuin Helvoirt Iveco Kapitaallasten MOR ProRail Wandelbrug Essche stroom Roonsestraat Budgetoverheveling Park Ruijbosch	Rente kapitaallasten nieuwe parkeerplaatsen André Vissersstraat Afschrijving kapitaallasten nieuwe parkeerplaatsen André Vissersstraat De brug Groenendaal is gereed in 2020. Kapitaallasten 2019 en 2020 Aframen budget voor Natuurspeeltuin Helvoirt Iveco is in 2019 aangeschaf. Kapitaallasten 2019 vervallen Fietspad Hopveld in 2019 gereed Schilderstraatje in 2019 gereed Bijdrage aan ProRail stopgezet Bijdrage verschuiven van 2019 naar 2020 Krediet Roonsestraat niet helemaal gebruikt daardoor verlagen Adaptief beheer MOR Wegen: onderhoud bermen Hemelwaterbeleidsplan Onderzoek inlaat/inspuitpunten Aframen budget voor toegankelijkheid park Ruijbosch Toegankelijkheid park Ruijbosch
Totaal lasten		

6 - Algemene dekkingsmiddelen	Onderwerp	Samenvatting
Baten	Gemeentefonds	Septembecirculaire
Totaal baten		

6 - Algemene dekkingsmiddelen	Onderwerp	Samenvatting
Lasten	Contract Bizob	De vergoeding voor BIZOB is verhoogd van € 580 naar € 605 per dag.
Totaal lasten		

Mutaties reserves

Bedragen x € 1.000

Mutaties reserves	Onderwerp	Samenvatting
Toevoeging	Roonsestraat	Krediet Roonsestraat niet helemaal gebruikt daardoor verlagen bestemmingsreserve Roonsestraat en verlagen kapitaallasten
	Sloopfonds VAB	Betaling aan de gemeente ten gunste van het sloopfonds VAB
	Indexering N65	Herberekening indexering N65
	Indexering PHS	Herberekening indexering PHS
Onttrekking	De Margriet	Ondersteuning verduurzaming uit bestemmingsreserve
	Roonsestraat	Krediet Roonsestraat niet helemaal gebruikt daardoor verlagen bestemmingsreserve Roonsestraat en verlagen kapitaallasten
	Sloopfonds VAB	Uitbetaling door gemeente ten laste van het sloopfonds VAB
	Indexering N65	Herberekening indexering N65
	Indexering PHS	Herberekening indexering PHS
Totaal		

Voor onderstaande investeringen wordt krediet aangevraagd. De bijbehorende kapitaallasten zijn verwerkt in deze Eerste Berap vanaf 2019 en volgende jaren.

Investerings	Onderwerp	Samenvatting
	Natuurspeeltuin Helvoirt	Krediet instellen voor natuurspeeltuin Helvoirt
	Park Ruijbosch	Toegankelijkheid park Ruijbosch
	Parkeerplaatsen André Vissersstraat	Aanleg van parkeerplaatsen
Totaal		

Bijlage II Overzicht voortgang woningbouw

Dorp	Locatie	Planning ontwikkeling + realisatie woningbouw	
		Actuele stand per 1 september 2018	Actuele stand per 1 mei 2019
Biezenmortel			
ONH	Slijkhoef 2	Kavel is verkocht en bouw van de laatste woning in dit plan is gestart.	Plan is gereed. Laatste stukje woonrijp gemaakt.
POC	Capucijnenhof	n.v.t.	De (toekomstige) mogelijkheden worden verkend i.o.m. eigenaar van de locatie.
PLV	Particuliere initiatieven	1 x Ruimte voor Ruimte woning aan 't Hoog, 1 x Ruimte voor Ruimte woning aan Gommelsestraat 3. Hiervoor is een principebesluit genomen. Plannen moeten door initiatiefnemers worden uitgewerkt in BP.	Geen verdere ontwikkelingen
POC	Prisma/Assisië	Geen verdere ontwikkelingen.	Geen verdere ontwikkelingen.
POC	Kom/Buitengeb		
Esch			
VA	Reigerskant	Op 18 april 2018 heeft de Raad van State in een uitspraak de beroepen ongegrond verklaard en daarmee is het plan onherroepelijk geworden. Bestek voor bouwrijpmaken wordt uitgewerkt. Afhankelijk van de levering van de benodigde materialen aan de aannemer wordt gestart met het werk.	Aanbesteding van het bouwrijpmaken loopt. Verkoop van eerste kavels voor ca. 25 woningen is in voorbereiding.
PLV	Dorpstraat/Postelstraat	Met de ontwikkelaar wordt onderhandeld over het definitieve woningbouwprogramma.	Ontwikkelaar moet nog een definitief plan indienen.
PLV	Particuliere initiatieven	T.a.v. De RvR woningen aan Postelstraat zijn geen ontwikkelingen. T.a.v. een initiatief om 2 RvR woningen aan de Gestelstraat 3 te realiseren is een principestandpunt ingenomen. Dit moet door initiatiefnemer worden uitgewerkt in een	
ONH	Div. kern e.a.		
ONH	Bedr. trm. Broxven		
Esch-Haaren			
	Buurtschap De Ruiting	Er is een bestemmingsplan in voorbereiding voor de complete ontwikkeling bij buurtschap De Ruiting waaronder de ontwikkeling van deze 6 RvR-woningen.	Nog geen nieuwe ontwikkelingen.

Haaren			
ONH	Driehoeven-Haarens Hof	Voor het voorste gedeelte is besloten dat de gemeente zelf een uitwerkingsplan in procedure brengt zonder commerciële ruimte. Hier wordt aan gewerkt.	Het uitwerkingsplan is in concept gereed. In februari wordt de casus besproken in de raad. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan wordt het traject vervolgd.
ONH	Wijngaert III - midden [1]	Het laatste kavel aan de Bolakker is onder voorbehoud verkocht. Het bestemmingsplan hiervoor heeft reeds voor ontwerp ter inzage gelegen.	Bestemmingsplan is onherroepelijk. Op een klein stukje openbare ruimte na dat nog woonrijp gemaakt moet worden, is dit geheel afgerond.
ONH	Kantstraat RvR	Er is nog 1 kavel te koop en 2 woningen zijn nog in aanbouw.	
ONH	Locatie Beekdal	Sporthal is tot 1 mei 2019 door SGH verhuurd aan Rebirth.	Sporthal is tot en met 6 mei 2019 door SGH verhuurd aan Rebirth. Na het verkrijgen van de sporthal wordt zo snel mogelijk het pand gesloopt.
ONH	Locatie Hasselbraam	De bouw van de 14 sociale huurwoningen en de zes patio woningen is in volle gang. De woningen worden begin 2019 opgeleverd.	De woningen zijn allen praktisch gereed. De aanbesteding voor het woonrijpmaken van de openbare ruimte loopt.
ONH	Locatie Klimop	De 11 senioren patio's zijn opgeleverd. De realisatie van de 12 goedkope koop woningen en 3 nultreden huurwoningen is nog in volle gang. Het projectgebied wordt in twee fases woonrijp gemaakt, waarvan fase 2 in 2019 plaatsvindt.	De realisatie van de 12 goedkope koop woningen en 3 nultreden huurwoningen is in april afgerond. Het projectgebied wordt in twee fases woonrijp gemaakt. Fase 1 is afgerond. Fase 2 vindt in 2019 plaats.
PLV	Particuliere initiatieven	Aanvragen voor RvR woning ingediend en standpunt over ingenomen op de volgende locaties: 1 woning Mgr. Zwijzenstraat 6, 1 woning Nemelaerstraat 29. Dit moet door initiatiefnemers worden uitgewerkt in BP's.	Kantstraat naast 44 twee RvR woningen, initiatiefnemer moet bestemmingsplan nog nader uitwerken
ONH	Haaren-Driehoekweg	gesplitste boerderij is gereed. 1e vrijstaande Woning is inmiddels opgeleverd.	Geen ontwikkelingen.
ONH	Hopveld	Raad heeft besloten om niet in te stemmen met een verlaging van de grondprijs.	Er zijn 2 bedrijfskavels verkocht. Woonrijpmaken Hopveld 1 is aanbesteed.
POC	Buitengebied/RvR Helvoirtseweg	Heroverwogen is om 1 RvR woning op deze locatie te realiseren. De overige woningen zijn reguliere woningen. Initiatiefnemer moet hiervoor nog een BP laten	
PLV	Haarendael/Cello	Raad van State heeft het besluit vernietigd.	Er zijn nog geen verdere ontwikkelingen t.a.v. een nieuw bestemmingsplan.
ONH	Tempeliersweg	In handen van een ontwikkelaar. Bestemmingsplan is gereed voor 5 dure senioren woningen. De laatste 2 kavels zijn verkocht. De bouw is nog niet gestart.	Laatste woningen zijn in aanbouw.
Helvoirt			
ONH	Den Hoek	In fase 1 zijn nog 3 vrije sectorwoningen in aanbouw. Verkoop van 1 vrijstaande en 2 geschakelde projectmatige woningen is gestart. Resterende deel van fase 1 wordt woonrijp gemaakt. Fase 2 is bouwrijp. Alle vrije sectorkavels, op 1 na, zijn verkocht. De overige gronden in fase 2 zijn verkocht of is een overeenkomst voor getekend t.b.v. projectmatige bouw in de vorm van huur- (goedkoop en middelduur), starters- en middeldure koopwoningen. Bouw is inmiddels gestart van enkele projecten.	Bouw van 1 vrijstaande en 2 geschakelde projectmatige woningen is gestart. Resterende deel van fase 1 is inmiddels woonrijp. In fase 2 zijn kavels, op 1 na, verkocht en in aanbouw of opgeleverd. Woonrijpmaken is aanbesteed en wordt gefaseerd uitgevoerd afhankelijk van de oplevering van de woningen. Voor fase 3 en 4 is de uitvoering van het aanvullend archeologisch onderzoek (opgraving) aanbesteed. Uitvoering wordt afgerond vóór de zomervakantie.
ONH	Centr. Helvoirt ov	Woningen zijn opgeleverd en openbaar gebied is woonrijp gemaakt.	Plan is gereed.
PLV	Particuliere initiatieven	Bestemmingsplan is in voorbereiding voor 1 RvR woning, Helvoirtsestraat 16-18. Bestemmingsplan voorbereiden voor 1 woning RvR Helvoirtsestraat 1. Twee RvR woningen Udenhoutseweg 5	Bestemmingsplannen worden voorbereid.

Rood = plan is onherroepelijk
Blauw = plan is in voorbereiding